

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у липні 2021 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

29 липня відбулася зустріч міністра культури та інформаційної політики України О. Ткаченка та надзвичайних і повноважних послів Катару, Кувейту та Саудівської Аравії в Україні – Гаді Насера Мансура Халіла Аль-Гаджрі, Рашида Хаммада Аль-Адвані та Мохаммеда Сулаймана Альмусгера Альжебріна. Головною темою розмови стала активізація співпраці між державами у сфері культури та туризму. Учасники зустрічі, зокрема, обговорили питання організації виставок та інших культурних подій, які б ознайомили українців з культурою арабських країн, а також ініціативу першої леді України О. Зеленської щодо запуску україномовних аудіогідів у найпопулярніших музеях і галереях Катару, Кувейту та Саудівської Аравії і арабськомовних у нас. Крім того, йшлося про співробітництво між неурядовими організаціями та підприємствами у сфері культури та туризму.

15 липня заступник міністра культури та інформаційної політики України Т. Шевченко зустрівся з представницею ОБСЄ з питань свободи ЗМІ Марією Терезою Рібейро. Сторони обговорили питання захисту прав журналістів під час здійснення ними професійної діяльності, розслідування фактів переслідування працівників ЗМІ та перешкоджання журналістській діяльності в Україні, а також важливість прийняття закону про медіа.

22 липня у Дніпрі в рамках святкування 30-річчя встановлення дипломатичних стосунків між Ізраїлем та Україною відкрили мурал на честь ізраїльської поетеси Зельди Шнеерсон-Мішковської. Дітячка народилася та провела дитинство у Дніпрі, яке тоді мало назву Катеринослав. Створення стінопису ініціювали Посольство Держави Ізраїль в Україні та ізраїльський культурний

центр «Натів» у Дніпрі. Автор графіті – дніпровський художник В. Колор (творчий псевдонім *ZdesRoy*).

За кордоном

6 липня президент України В. Зеленський на запрошення литовського президента Гітанаса Науседи взяв участь у святкових заходах з нагоди відзначення Дня державності Литви. До складу української делегації також увійшов міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. А 7 липня В. Зеленський відкрив у Вільнюсі IV Міжнародну конференцію з питань реформ в Україні на тему «Сильна Україна у сильній європейській та євроатлантичній родині». До заходу долучився й О. Ткаченко, який презентував креативні індустрії та туристичний потенціал нашої країни та обговорив із європейськими колегами перспективи і можливості розвитку культурно-туристичної співпраці. Також під час візиту у межах проекту культурної дипломатії, яким опікується перша леді України, було підписано меморандум щодо запуску третього україномовного аудіогіда на території Литовської Республіки, що працює в Національному музеї «Палац Великих князів Литовських» у Вільнюсі. Принагідно міністр культури та інформаційної політики України відвідав у Національному художньому музеї Литви виставку «Олександр Богомазов. Творча лабораторія», присвячену 30-й річниці незалежності нашої держави й організовану під патронатом перших леді Литви та України та за підтримки міністерств культури обох країн.

16–31 липня у Фучжоу та Парижі в онлайн-форматі відбулася розширена 44-та сесія Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. У ході засідання, зокрема, прийнято рішення щодо стану збереження об'єкта «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра», в якому відзначається, що у збереженні цього об'єкта є значні покращення, а його загальний стан є задовільним. Таким чином Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО підтвердив правильність рішення Міністерства культури і інформаційної політики України щодо меж та режимів буферної зони Софійського собору та Києво-Печерської лаври в центрі Києва. Крім того, було ухвалено рішення про розширення транскордонного об'єкта природної спадщини «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи». Це вже третє розширення об'єкта, внесеного до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО як спільна українсько-словацька транскордонна номінація у 2007 році під назвою «Букові праліси Карпат». Відтепер учасницями цього транскордонного об'єкта є 18 держав-членів: Австрія, Албанія, Бельгія, Болгарія, Боснія і Герцеговина, Італія, Іспанія, Німеччина, Північна Македонія, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Франція, Чехія, Хорватія, Швейцарія та Україна.

До 10-ї річниці встановлення відносин стратегічного партнерства між Україною та Китаєм 9 липня в Пекіні на території українського посольства відбулося урочисте відкриття скульптурної композиції китайського скульптора У Вейшаня «Ворота душі. Діалог Тараса Шевченка і Ду Фу». Це точна авторська копія композиції, спорудженої в київському Ботанічному саду ім. академіка О. Фоміна до 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між країнами. У офіційній церемонії відкриття взяли участь Тимчасова повірена у справах України в КНР Ж. Лещинська, спеціальний представник Уряду КНР з питань Євразії Лі Хуей, автор композиції, директор Національного художнього музею Китаю У Вейшань, секретар парткому Національного художнього музею Китаю Янь Дуншен, офіційні представники Міністерства закордонних справ КНР, Міжнародного відділу ЦК КПК, культурні та громадські діячі та представники української громади.

Вшанування пам'яті

16 липня у Черкасах з ініціативи Польського культурного центру ім. К. Шимановського на честь В. Городецького відкрито меморіальну дошку на будівлі колишньої жіночої гімназії, спорудженої архітектором у 1905 році. У церемонії відкриття взяли участь керівник Польського культурного центру ім. К. Шимановського Г. Ліневич, радник-консул Консульського відділу Посольства Республіки Польща в Україні Яцек Гоцловський та представники місцевої влади.

Інформаційна безпека

В Україні

У рамках міжнародного проєкту «ARTIFAKE», який в Україні реалізують у південних і східних регіонах, 13 липня у Каховці (Херсонська обл.) відкрито мурал С. Радкевича «Вектор міста. Критичне мислення». Проєкт має на меті промоцію медіаграмотності та критичного мислення через стріт-арт. Його втілює ГО «Інтерньюз-Україна» у партнерстві з Асоціацією аудіовізуальних репортерів (Вірменія) та Фондацією «Art Transparent» (Польща) за фінансової підтримки Українського культурного фонду, програми ЄС «Креативна Європа», Міжнародного фонду «Відродження» (Україна – США), Фонду Конрада Аденауера (Німеччина), Посольства Королівства Нідерландів в Україні та інших донорів.

Закордонне українство

В Україні

Директор місії Світового Конгресу Українців в Україні С. Касянчук від імені світової української діаспори заявив, що закордонні українці готові підт-

римати ключові культурні проєкти та місця пам'яті світового та національного значення за умови, що українська держава та її інститути візьмуть на себе керівну роль у впровадженні цих проєктів. Йдеться про Національний музей-меморіал Голодомору, Національний музейний комплекс Героїв Небесної Сотні – музей Революції гідності та Національний історико-культурний заповідник «Бабин Яр» (проєкт, розроблений Інститутом історії України НАН України).

18 липня в онлайн-форматі відбулося відкриття ювілейної XV Міжнародної школи україністики «Крок до України» від Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка». Участь у події, зокрема, взяли: президент Європейського Конгресу Українців Богдан Райчинець, очільниця Світової федерації українських жіночих організацій Євгенія Петрова, генеральний секретар Союзу українців Румунії Любов Горват і бразильський кінорежисер українського походження Гуто Пашко. Цьогоріч студентами школи стали учасники з 9-ти країн – як представники української діаспори, так й іноземці, охочі пізнати Україну. Упродовж двох тижнів інтенсивного навчання вони не лише вивчали українську мову як іноземну, але й отримали змогу зануритися в українську культуру, історію та сьогодення.

За кордоном

Товариство української культури Австрії ім. Лесі Українки за підтримки Міністерства закордонних справ України і посольства нашої держави в Республіці Австрія провело 3 липня у Святковому залі нової міської ратуші у Лінці музично-поетичний вечір «Лісова пісня», присвячений 150-річчю від народження Лесі Українки. У заході взяли участь австрійські та українські науковці, поети, музиканти, юні співаки та артисти балету. Серед них, зокрема, оперна співачка, одна з лідерок української культурної спільноти Австрії Інна Савченко та професор Віденського університету, популяризатор україністики у світі Алоїз Вольдан. Своєю чергою до 150-річчя Лесі Українки Товариство українців у Фінляндії випустило відео, в якому знана фінська письменниця Софі Оксанен зачитала вірш великої українки «Contra spem spero!» у перекладі Еєро Балка, який було зроблено спеціально для проєкту. Тимчасом Українська асоціація у Південно-Африканській Республіці презентувала відео театральної вистави за мотивами п'єси Лесі Українки «Лісова пісня».

З 26 липня по 7 серпня тривала програма «Літня бандура», організована Українським культурним центром Святого Володимира у Пармі та Клівлендською школою бандури Григорія Китастого (Огайо, США).

Українська громада Республіки Хорватія за підтримки Посольства України в Хорватії та сприяння Міністерства науки і освіти Республіки Хорватія провела на початку липня в Рогозниці Літню школу української мови і культури.

4 липня у місті Бельсько-Бяла на півдні Польщі п'ятий рік постіль відбувся концерт «Від Яна до Івана» з метою презентації української культури та традицій. Захід проведено на волонтерських засадах за підтримки місцевої влади. У концерті взяли участь артисти з усієї Польщі, а також гості з України.

Співачка та бандуристка К. Гудзій, котра мешкає в Японії, представила Україну на міжнародному фестивалі, присвяченому Олімпійським та Параолімпійським іграм у Токіо. Захід відбувся 31 липня.

Мистецькі заходи

В Україні

У липні завершився XVII Міжнародний фестиваль «Французька весна в Україні», організований Посольством Французької Республіки в Україні, Французьким інститутом в Україні та мережею закладів «Альянс Франсез». Серед знакових подій форуму – українська прем'єра вуличної вистави «Жокеї світла» від компанії «Les Quidams», яку презентували 14 липня у Харкові. Актори також показали вже знайому українцям постановку «Три Тотеми» у Рівному (9 липня) та Одесі (11 липня). З 18 травня по 19 липня в Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків діяв виставковий проєкт «Французька весна в Музеї Ханенків», на якому було представлено понад 80 творів з французької колекції музею. Зокрема вперше експонувалися графічні твори відомих митців межі XIX–XX століть: О. Редона, П. Боннара й Е. Вюйяра. А закриттям фестивалю став концерт струнного квартету *MÖBIUS* у Національній філармонії України, організований Посольством Франції в Україні та Французьким інститутом в Україні до Національного свята Франції (День взяття Бастилії, 14 липня). Разом із композитором П'єром Тіллау колектив представив музичну інтерпретацію відомого гасла Республіки – «Свобода, Рівність, Братерство!». Попередньо музиканти також виступили в Одесі, Дніпрі та Рівному.

У межах Міжнародного тижня солідарності з Білоруссю 11 липня у Києві відбувся фестиваль «День білоруського мистецтва». Програма заходу складалася з літературних презентацій поетичних видань «все як раніше лише імена змінилися» Уладзімера Арлова в перекладі О. Ірванця та «Еврідика не озирається» С. Прилуцького (перекладачка О. Степаненко); читань антології білоруської поетичної революції БУМ-БАМ-ЛІТ; концерту білоруських гуртів РСР, *SHUMA* та *Naka piano* разом із Костянтином Гарячим; зібраної білоруським пресклубом фотовиставки «Білорусь, що прокинулась» та мініекспозиції українського ілюстратора О. Грехова, присвяченої подіям у Білорусі. Організаторами події виступили незалежна громадська ініціатива *Free Belarus Center*, видавництво «Люта справа» та Рада Білоруської культури.

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) в Костянтинівці Донецької області 19–20 червня реалізовано перший постіндустріаль-

ний фестиваль *The Most Fest*. А завдяки партнерській програмі «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, яка втілюється спільно з Програмою *USAID* «Конкурентоспроможна економіка України» (США) та Державним агентством розвитку туризму України, проведено одразу три фестивалі: 24–25 липня у Боярці Київської області тривав історико-музичний фест «Під Покровом Тризуба 2021»; 24 липня у Якушинцях на Вінниччині відбувся XII Міжнародний етнофестиваль звичаєвої культури «Живий вогонь»; а 31 липня у Торчині, що на Волині, провели театралізований фестиваль «Горчинський ярмарок».

У рамках проекту «Світ карпатських розет – заходи зі збереження унікальності культури Карпат», що реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу як складова Програми транскордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна 2014–2020, у Косові Івано-Франківської області 6–7 липня відбувся фестиваль «Дні Карпатської культури». Під час форуму проведено Міжнародний пленер керамістів «Золоте горно 2021»; концерт за участі музичних гуртів сучасної та народної музики; показ вистави «Гуцулка Ксеня» від Івано-Франківського національного академічного драматичного театру; численні майстер-класи з вибійки, писанкарства, ткацтва, художнього металу, обробки шкіри, а також розповіді про народні промисли Карпат тощо.

За кордоном

16–18 липня в селі Ждиня Малопольського воєводства Республіки Польща відбувся етнографічний фестиваль «39 Лемківська Ватра» – «Ватра. Limited Edition». На запрошення голови Об'єднання лемків Польщі Григорія Трохановського в офіційних заходах фестивалю взяли участь Генеральний консул України в Кракові В'ячеслав Войнаровський і голова Об'єднання українців Польщі Мирослав Скірка. Зокрема разом із іншими почесними гостями вони вшанували пам'ять українців, примусово депортованих у рамках «Операції Вісла» зі своїх етнічних територій – Лемківщини, Надсяння, Підляшшя і Холмщини у західній та північній частині польської держави. У фестивалі також взяла участь українська співачка Х. Соловій.

Музика

В Україні

Володарка латиноамериканської премії «Греммі», співачка *Buika* (Марія Консепсьйон Бальбоа Буйка, Іспанія); джазовий піаніст Джекі Террассон разом із тріо, Ніколь Рошель зі своїм колективом *Modern Geisha* (Франція); композитор і бандонеоніст Маріо Стефано Пьєтродаркі (Італія); композитор і саксофоніст Елі Дегібрі з тріо (Ізраїль) стали хедлайнерами фестивалю «Джаз на Дніпрі – 2021», який з 16 по 18 липня тривав у Дніпрі в рамках міської програми «Культ-

турна столиця». На фестивальній сцені *Rising stars stage* також виступили *Daniel Gassin Crossover Band* (США – Австралія), квартет Тома Гальяно (Франція), гітарист Якуб Мізерацький та скрипаль Томаш Хила (Польща). Серед особливих цьогорічних подій – святкуванням 100-річчя Астора П'яцолли, легендарного аргентинського композитора другої половини ХХ ст.

17 і 18 липня в Одесі за фінансової підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Національної спілки композиторів України, Гете-Інституту в Україні, Німецького культурного центру «Баварський дім», Генерального консульства Республіки Польща в Одесі та місцевої влади й у партнерстві з Посольством Австрійської Республіки в Україні й Австрійським культурним форумом відбувся ХХVІІ Міжнародний музичний фестиваль «Два дні та дві ночі нової музики». Цьогоріч до фестивальної програми увійшло 110 творів, зокрема 20 світових прем'єр українських композиторів та учасників з Австрії, Бельгії, Великої Британії, Венесуели, Іспанії, Китаю, Мексики, Норвегії, Польщі, США, Фінляндії, Угорщини, Франції та Японії. Президент фесту Бернгард Вульф і його перкусійний ансамбль Фрайбурзького музичного університету (Німеччина) взяли участь в урочистому відкритті фестивалю у форматі «аудіо-відео». Серед знакових подій форуму – композиторська майстерня Вернера Шульце, що проходила в стінах Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової, та виступи оперного співака Руперта Бергманна (Австрія).

Колективи з Латвії, Румунії, Молдови та Білорусі взяли участь у V Міжнародному фестивалі-конкурсі народного хорового співу ім. В. Іжевського «Над Собом пісня дзвінко лине», який 16–17 липня приймало містечко Іллінці на Вінниччині.

А виконавці зі США, Великої Британії, Румунії, Молдови, Єгипту, Ірану та Сирії стали учасниками ХХVІІІ Міжнародного фестивалю сучасної української пісні «Молода Галичина», який 12 липня пройшов в Новояворівську Львівської області.

В Україні відбулася низка музичних майстерень, до яких долучилися представники різних країн і в ролі викладачів, і як слухачі. Зокрема учасники з Канади, Коста-Рики, Колумбії, Бельгії, Ізраїлю та Молдови взяли участь у диригентських майстер-класах від головного диригента оркестру *Kyiv Symphony Orchestra* Луїджі Гаджеро (Італія). Фіналом майстерні став концерт «Дебюссі, Стравінський, Барток», організований київським колективом разом із благодійним фондом «Відкрита музика міста» в Маріїнському парку столиці. Своєю чергою знані європейські органісти Улла Крігул (Естонія) та Міхал Шостак (Польща) виступили педагогами Львівської органної резиденції, яка 19–25 липня проходила у стінах Львівського органного залу. Резиденція відбулася за підтримки Львівської міської ради у рамках проєкту «Львів 2020: Фокус на куль-

туру». А віолончеліст Сантьяго Каньйон Валенсія (Колумбія) провів 28–30 липня майстер-класи в Одесі, організовані Одеською Академією класичної музики.

За кордоном

25 липня українська диригентка О. Линів відкрила Байройтський фестиваль прем'єрою опери «Летючий Голландець» Р. Вагнера. Це вперше за 145-літню історію Вагнерівського фестивалю диригентом виступила жінка. За роки свого існування форум став центральною мистецькою подією Німеччини. Його відкриття традиційно відвідала канцлерка країни Ангела Меркель з чоловіком. Коли її попросили прокоментувати гендерні зміни за диригентським пультом, вона лаконічно відповіла: «Нарешті!». Крім того, Ангела Меркель та прем'єр-міністр Баварії Маркус Зьодер особисто привітали О. Линів із успішною прем'єрою. Трансляцію події слухали мільйони слухачів 11 європейських радіостанцій, зокрема Франції, Італії, Іспанії, Бельгії, Латвії, Литви тощо. Українська аудиторія Радіо «Культура» таку можливість мала вперше завдяки участі НСТУ в Європейській мовній спілці.

Хореографічне мистецтво

За кордоном

Народний ансамбль танцю «Неогалактика» з Чернівців презентував нашу країну на традиційному фестивалі *FOLK FEST Skopje*, який проходив 25–29 липня у Скоп'є. Колектив також потішив своїми запальними танцями публіку в місті Охрид (Північна Македонія).

Своєю чергою хореографічні колективи з Києва, Харкова, Дніпра, Одеси, Горішніх Плавнів і Заводського (Полтавська обл.) взяли участь у Міжнародному фестивалі-конкурсі мистецтв у Грузії «Золоте руно», який провели 24 червня, 4 і 14 липня за підтримки мерії міст Батумі та Кобулеті. При цьому Народний самодіяльний хореографічний колектив «Пролісок» із міста Заводське посів друге місце.

Театр

В Україні

Театри з Бельгії, Німеччини, Фінляндії, Угорщини, Туреччини та Ізраїлю взяли участь у II Міжнародному театральному інтернет-конкурсі «Театр. NET» і Міжнародному театральному інтернет-фестивалі «Театр. NET», що з 25 травня по 5 липня проходили за підтримки Національної спілки театральних діячів України. Загалом на конкурсі та фестивалі було представлено 107 вистав аматорських та професійних театрів, проведено 5 онлайн-конференцій.

У рамках проєкту «Вісь Сковороди», що реалізується за підтримки Програми ЄС «Дім Європи», 17 липня у Львові Театральна платформа «Пава» та

Шкільний театр Українського католицького університету «На Симонових стовпах» презентували прем'єрний показ вистави «Убогий жайворонок» за притчею Г. Сковороди. Після прем'єри творча команда вирушила з театральною резиденцією на Харківщину, оскільки прокладення гастрольного маршруту із заходу на схід України є одним із ключових завдань проекту. «Вісь Сковороди» – це мандрівна театральна майстерня, яка є спробою дослідження й занурення в культуру епохи бароко, адже бароковий пласт культури є одним із найвиразніших та найвагоміших в Україні, що творить місток діалогу із Західною Європою. Майстерня зосереджується на розкритті знакової постаті для української культури Г. Сковороди крізь театральне дійство і барокові піснеспіви.

16 і 17 липня у Луцьку, в просторі «ГаРМІдЕр ангар-stage», відбулася національна прем'єра українсько-грузинського проекту «46 ДОТИКІВ», який втілила команда Незалежного театру «ГаРМІдЕр» спільно з акторами Державного театру ім. Е. Ніношвілі (м. Ланчхуті, Грузія) на чолі з режисером Отаром Катамадзе. Музику до постановки разом із режисером написав композитор Зура Зарідзе. Вистава складається з 8 історій, які переплітаються темами любові й дружби, ненависті і взаєморозуміння, війни і смерті... Попередньо три прем'єрні покази відбулися у Грузії – в Ланчхуті та Тбілісі.

1 липня завершилася двотижнева резиденція британської режисерки та продюсерки Андреа Ферран в Івано-Франківському національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка, під час якої команда працювала над новою постановкою за п'єсою Еліс Берч «Анатомія самогубства». Подія стала складовою міжнародної програми резиденцій *Taking the Stage 2.0*, яка реалізується Британською Радою в Україні спільно з мультидисциплінарним фестивалем сучасного мистецтва *ГОГОЛЬFEST* задля побудови культурних обмінів між британськими та українськими театральними професіоналами.

У Київському академічному театрі на Печерську планують показати іранську виставу про Голодомор за п'єсою Алі Сафарі, яка стала фінальною частиною театральної трилогії про злочини ХХ ст. Її прем'єра відбулася 12 березня цього року в тегеранському театрі *Neauphle-le-Chateau*. Щоб удосконалити й адаптувати постановку для українських глядачів, автори звернулися до Національного музею Голодомору-геноциду. Зокрема 5 липня керівник театральної трупи «Сегане» з Тегерана Алі Сафарі, режисерка трупи Рахі Хаджізейнал, перекладач Алі Хемматі та керівниця літературно-драматургічної частини Київського академічного театру на Печерську К. Реутова відвідали музей і поспілкувалися з першим заступником генерального директора закладу А. Загорулько.

За кордоном

13–18 липня в Оперному театрі ім. Дж. Верді у Трієсті (Італія) проходили гастрольні виступи балетної трупі Львівського національного театру опери та балету ім. С. Крушельницької. У 2019 році львів'яни вже презентували на сцені театру свою постановку «Дон Кіхот» Л. Мінкуса. Цього разу на розсуд італійської публіки запропонували класичний балет П. Чайковського «Лебедине озеро». Підтримати артистів приїхала дирекція театру, зокрема, генеральний директор і художній керівник Львівської національної опери В. Вовкун. У планах театру – спільні заходи з Оперним театром ім. Дж. Верді у Трієсті щодо відзначення наступного року 150-річчя з дня народження Соломії Крушельницької. Адже саме на цій італійській сцені виступала славетна українка, полонивши публіку виконанням опер Дж. Верді.

Кіно

В Україні

15–19 липня показами у столичному кінотеатрі «Жовтень» в Україні стартував ювілейний X Фестиваль «Тиждень австрійського кіно». До програми увійшло п'ять найактуальніших стрічок австрійського кінематографа останніх років. Також відбувся спецпоказ драми «Піаністка» Міхаеля Ганеке за мотивами однойменного роману Е. Слінек з нагоди 20-річчя виходу стрічки на екрани. Подальші фестивальні покази заплановані в Одесі (16–19 вересня) та Львові (7–10 жовтня).

24–25 липня в Бобриці Бучанського району Київщини за підтримки Державного агентства України з питань кіно відбувся *IV Міжнародний кінофестиваль Bobritsa Film Festival*. Цьогоріч на конкурсну програму було подано 26 робіт із 14-ти країн. При цьому стрічку «Пан Германн Манн» Ларса Смекаля (Німеччина) відзначено як «Найкраща студентська робота», а картину «Хлопчик і гора» Сантьяго Агілери та Габрієля Монреала (Чилі) – як «Найкращий анімаційний фільм». Гостем фестивалю став британський сценарист, режисер, продюсер та актор Стівен Фінглтон, який був номінований на кінопремію *BAFTA* за фільм «The Survivalist».

За кордоном

Україну було репрезентовано на 74-му Каннському міжнародному кінофестивалі, який проходив у Франції з 6 по 17 липня. Зокрема з уже традиційним слоганом *#UkraineIsYourDestination* на форумі діяв Український національний павільйон, організований спільними зусиллями Державного агентства України з питань кіно, Української кіноасоціації, Асоціації кіноіндустрії України, Одеського міжнародного кінофестивалю, *FILM.UA Group*, *INSIGHTMEDIA Group*, компаній «Кіноквартал» та *F Films*. На майданчику було представлено інфор-

мацію про учасників, стан і досягнення нашого кіноринку, професійні можливості для кіновиробництва і переваги копродукції з українськими партнерами. Особливою подією Національного павільйону стала презентація Української асоціації жінок у кіноіндустрії, яка відбулася за участі засновниць організації Л. Гутаревич, К. Бугримової і кінорежисерок Ж. Озірної та С. Ліщинської. Також за доброю традицією Посольство України у Французькій Республіці, Держкіно України, Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» та інші українські кінематографічні організації провели українську звану вечерю з нагоди 15-річчя Українського павільйону в Каннах та 50-річчя КМКФ «Молодість». У рамках програми Каннського кінофестивалю «Спеціальний показ» відбулася світова прем'єра документальної стрічки С. Лозниці «Бабин Яр. Контекст». До того ж кінокартину відзначено спеціальним призом журі «Золоте око», який присуджується за найкращий документальний фільм, представлений в Каннах. А знята в Україні стрічка Елі Граппа «Ольга» (Швейцарія – Франція) отримала нагороду за найкращий сценарій від спільноти письменників та композиторів SACD ювілейного 60-го «Тижня критики» – однієї з найавторитетніших конкурсних програм Каннського кінофестивалю. Також у рамках фестивального кіноринку *Marché du Film* було представлено проекти «Нижній горизонт» Ж. Озірної та «La Palisiada» Ф. Сотниченка. При цьому останній проект отримав від Гетеборзького кінофонду (Швеція) 34 тис. євро на роботи з завершення фільму.

Український кінематограф також було успішно представлено на інших міжнародних кінофорумів. Зокрема історико-пригодницьку стрічку К. Коновалова «Фортеця Хаджибей» (Україна – Туреччина – Грузія) визнано найкращим художнім фільмом у червневому випуску кінофестивалю *Best Istanbul Film Festival* (Туреччина). Композитори Р. Григорів та І. Разумейко отримали премію за найкращий саундтрек на кінофестивалі *Social World Film Festival* (11–18 липня, Італія). Нагороду присудив італійський композитор Леле Маркітеллі за саундтрек до стрічки З. Буадзе «Мати Апостолів». Загалом картина претендувала на 8 номінацій фестивалю *Social World Film Festival*, який організовує *Італійська кінофабрика APS*. Комедійна драма Я. Кузьменко «Шалені бджолярі» про вимушеного переселенця з Луганщини перемогла у категоріях «Найкраща режисура» і «Найкраща операторська робота» на міжнародному фестивалі *Alternative Film Festival* (літній випуск, Канада). Ця ж робота отримала нагороду як «Найбільш унікальний художній фільм» кінофестивалю *Indie Movies Spark Film Festival* в Утрехті (Нідерланди). Кінопроект В. Васильченка «Україна за кадром», що створюється за підтримки Держкіно України, було представлено на кіноринку *Agora Docs XXIII* Фестивалю документального кіно в Салоніках (25 червня – 4 липня, Греція). А короткометражний анімаційний фільм А. Фалілеєвої «Тигр блукає поруч» взяв участь у конку-

рській програмі міжнародного кінофестивалю *LA Shorts International Film Festival* у Лос-Анджелесі (1–31 липня, США).

30 липня на платформі *Netflix* (США) відбувся реліз комедійного бойовика Девіда Шарона «Останній найманець» спільного виробництва компанії *Netflix* і кінокомпанії *Apple Tree Productions* (її співзасновником є вітчизняна *Star Media*). Більшість зйомок фільму проходили в Києві. У головних ролях – Жан-Клод Ван Дам, Албан Іванов, Самір Декацца та ін.

Компанія *New Europe Film Sales* (Польща) придбала права на новий фільм українського режисера В. Васяновича «Відблиск». Своєю чергою міжнародний дистрибутор *GoQuest Media* (Індія) уклав угоду про показ серіалів «Кільце з рубіном» і «На твоєму боці», знятих на замовлення телеканалу «Україна», на індійській платформі *MX Player*.

Візуальні мистецтва

В Україні

З 31 липня по 24 серпня в Музейно-виставковому центрі сучасного мистецтва Музею історії Києва діяла міжнародна виставка сучасного італійського мистецтва «Шовковий шлях. Сучасне мистецтво та митці з Італії». Проект об'єднав роботи 38-ми італійських митців кількох поколінь, починаючи з колекції творів італійського мистецтва 1950-х років зі штаб-квартири Міністерства закордонних справ у Римі – *Palazzo della Farnesina*, до робіт сучасних митців Італії. На виставці представлено різні художні напрями і стилі: живопис, відео-арт, скульптуру та авторські інсталяції. Проект є мистецькою інтерпретацією стародавнього караванного шляху, який з'єднував Європу та Азію. Тож розпочавши свій шлях у Києві, виставка продовжить подорож за маршрутом Анкара – Тбілісі – Ташкент – Пекін – Сіан. Проект створено за участі Генеральної дирекції з промоції системи країни (*DGSP*) при Міністерстві закордонних справ і міжнародного співробітництва Італії (*MAECI*), Інституту образотворчих мистецтв Гаруццо (*IGAV*), Посольства Італії в Україні, Італійського інституту культури в Україні, Музею історії міста Києва, Фонду ФФЮН СДГ, а також за сприяння Національної академії мистецтв України та підтримки Венеційського офісу Ради Європи.

1–25 липня в Національному музеї Тараса Шевченка під патронатом Кабінету Міністрів України, за підтримки *WWF Україна* та низки українських інституцій діяла виставка артпроекту Д. Копилова «Ковчег «Чорнобиль»: перезавантаження». Проект особисто підтримав американський режисер Девід Лінч та його фонд *David Lynch Foundation* (США).

За підтримки Посольства США в Україні в межах молодіжної програми Українського дому «Мистецтво змін: молодь та демократія» 7–31 липня було представлено діалог двох мистецьких проєктів – «Стереотип» і «Ким я є?». До

речі, останній проєкт створено ГО «Місто-сад» за сприяння Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) у межах ініціативи «Розрізняй PRO: руйнування стереотипів». До експозицій увійшли роботи сучасних українських митців А. Кахідзе, А. Науменко, В. Ралко, Л. Хоменко, О. Чепелик, А. Логова та ін.

З 7 липня по 28 серпня в столичній галереї «ЦЕХ» проходила виставка «Культурні підлоги – входи» сучасної художниці Егле Рідікайте (Литва). У своїх роботах авторка відтворює старовинні підлоги не як декоративний елемент, а як концептуальне відсилання до вже існуючих входів в Старому місті Вільнюса.

1–8 липня у київській галереї «Митець» експонувався міжнародний арт-проєкт «#365daysafter». Його ключовою ідеєю є історія досвіду творчої діяльності під час пандемії. Організатори зібрали понад 200 творчих історій з різних міст України, Хорватії, Португалії та Китаю. Артпроєкт створено українською мистецькою організацією *MOKONSHU* разом із партнерами: креативним агентством *KAMSOMOL* (Київ, Україна), галереєю «Garaža KAMBA» (Загреб, Хорватія), міжнародною резиденцією митців *DE LICEIRAS 18* (Порто, Португалія) та *Independent Institute of Contemporary Arts «Snarte Space»* (Нанчанг, Китай).

За кордоном

У рамках проєкту Посольства України в Республіці Хорватія «30 подій у Хорватії до 30-річчя Незалежності України» 11 липня в Рогозниці розпочала свою роботу виставка творів української художниці О. Гегедиш.

11 липня на віллі Андрія Шептицького в Кастель-Гандольфо (Італія) урочисто відкрито міжнародну виставку дитячого малюнка «Писанка для Папи», яка проходила під патронатом Посольства України в Італії, Посольства України при Святому Престолі (Ватикан) та за підтримки української Асоціації «Ucraina CreAttiva». Роботи маленьких художників буде передано в дар Папі Римському Франциску.

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

За участі директора Італійського інституту культури в Україні Едоардо Крізафуллі 9 липня у Національному заповіднику «Софія Київська» відкрито міжнародний виставковий проєкт «Південні морські ворота Східної Європи: (не)забутий спадок портових міст на Півдні України XIII–XV ст.». До роботи над нею поряд із 10-ма провідними українськими інституціями – Національним музеєм історії України, Інститутом археології НАН України, Національним історико-археологічним заповідником «Ольвія» НАН України та ін. – долучився Морський музей в м. Пельї (Італія), який надав для експозиції будівельні плити з Чембало. Автентичні матеріали представляють один з яскравих епізодів істо-

рії нашої країни – феномен Чорноморської торгівлі XIII–XV ст. між найвіддаленішими куточками Середземномор'я та країнами Східної Європи, Середньої Азії й Далекого Сходу. У центрі уваги – кримські генуезькі фортеці Кафа, Чембало і Солдая, а також фортеці Північного Причорномор'я Монкастро й Ілліче, татарські міста Великі Кучугури та Кінські Води. Реалізація проекту стала можливою завдяки підтримці Міністерства культури та інформаційної політики України і Міністерства закордонних справ України. Виставка діятиме до жовтня.

А 6 липня у Києві відбулася зустріч амбасадора ЮНЕСКО у Болоньї Мауріціо Ароніки, директора Італійського інституту культури в Україні Едоардо Крізафуллі та заступниці голови Національної комісії у справах ЮНЕСКО Т. Іжевської з Главою Української греко-католицької церкви Патріархом Святославом. Сторони обговорили питання збереження культурної спадщини УГКЦ в Італії. Зокрема йшлося про здійснення необхідних кроків для збереження і розвитку унікальної пам'ятки, яка засвідчує присутність УГКЦ у Кастель Гандольфо, – «Вілли Андреа».

8 липня в Інформаційно-виставковому центрі Музею Майдану презентовано дослідження «Естетика Майдану: уроки мистецтва з демократії» істориків мистецтва Стефана Йонссона та Галини Куцовської (Швеція). Дослідники розповіли про політичну естетику Майдану та роль мистецтва у збереженні та меморіалізації революції. Захід провів генеральний директор Національного Музею Революції гідності І. Пошивайло.

За кордоном

США повернуть країнам Східної Європи, серед яких і Україна, похоронні сувої і рукописи, викрадені нацистами з єврейських синагог і будинків в Європі під час Голокосту. Міністерство юстиції США повідомило, що загалом повернуть 17 похоронних сувоїв, рукописів та інших історичних документів, датованих від середини XIX століття до часів Другої світової війни. Артефакти знайдено через бруклінський аукціонний дім *Kestenbaum & Company*, який виставив їх на продаж

У рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської із впровадження україномовних аудіогідів у музеях світу цього місяця екскурсії українською мовою з'явилися в музеях одразу п'яти країн. Зокрема Посольство України в Республіці Австрія реалізувало проєкт із запуску україномовного аудіогіда у Віденському Будинку мистецтв – Музеї Гундертвассера. Це вже третій музей Відня, де екскурсію можна прослухати українською. Перші два – галерея «Альбертіна» та Музей історії мистецтв. За підтримки українських посольств україномовні аудіогіди також запрацювали в Археологічному музеї Несебра (Болгарія), Державному музеї мистецтв ім. І. Савицького (м. Нукус, Узбекистан), Кир-

гизькому національному музеї образотворчих мистецтв імені Гапара Айтїєва (м. Бішкек, Киргизька Республіка) та історичній пам'ятці XVI ст. «Форт Ісус» (м. Момбаса, Кенія).

Туризм В Україні

20 липня Міністерство культури та інформаційної політики України, Міністерство закордонних справ України, Державне агентство розвитку туризму та креативна школа *Projector* представили комунікаційну стратегію просування України як популярного напрямку для іноземних туристів. Документ містить практичні кроки, формати, канали та методи, які допоможуть засобами комунікації і публічної дипломатії формувати сталий туристичний імідж України та системно залучати іноземних туристів. Учасники також представили міжнародну інформаційну кампанію *Visit Ukraine – Summer in Ukraine*, покликану популяризувати літній відпочинок в Україні серед іноземців. Закордонні дипломатичні установи України вже розпочали її втілення на всіх континентах.

16 липня у Вінниці відбулася презентація культурного маршруту «Camino Podolico: Подільський шлях святого Якова», який реалізує Барська міська рада у партнерстві з Вінницькою міською радою, а також територіальними громадами Вінницької та Хмельницької областей у рамках партнерської програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, Програми *USAID* «Конкурентоспроможна економіка України» (США) та Державного агентства розвитку туризму України. Це перший в нашій країні маршрут, розроблений за принципом «Шляху святого Якова», що є доволі популярним у країнах Європи. Туристам пропонується піша або велоподорож місцями, багатими на цікаві історичні, архітектурні та релігійні пам'ятки.

Підтримку партнерської програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, Програми *USAID* «Конкурентоспроможна економіка України» (США) та Державного агентства розвитку туризму України також отримали п'ять грантових проєктів, які реалізують в Острозі (Рівненська обл.). Це «Єврейська культурна спадщина Рівненщини», «Інтерактивний маршрут замками князів Острозьких», «Волинські барбакани», «Експозиція Острозька іконописна майстерня» та «Острозька академія: 445 років історії вищої освіти в Україні». Презентація проєктів пройшла 19 липня у Музеї книги в Острозі.

За кордоном

16 липня в Тбілісі (Грузія) відбулося установче засідання українсько-грузинської експертної Робочої групи з питань туризму під співголюванням заступниці Міністра культури та інформаційної політики України Л. Петасюк та заступниці Міністра економіки та сталого розвитку Грузії Маріам Кврівішві-

лі. Сторони обговорили низку вагомих питань: запозичення Україною досвіду Грузії у сфері створення і впровадження системи туристичної статистики: регулярний обмін інформацією щодо запланованих заходів на території двох країн і можливість організації спільних заходів; налагодження багатосторонньої співпраці між регіонами двох країн та створення спільних туристичних продуктів для третіх країн; забезпечення інформаційної підтримки та створення спільних двомовних туристичних продуктів тощо.

Література В Україні

Україна всьоме взяла участь в одному з найбільших транскордонних літературних фестивалів Центрально-Східної Європи – «Місяці авторських читань», який об'єднав Брно, Оставу (Чехія), Братиславу (Словаччина) та Львів (Україна). Почесною країною-гостею стала Словаччина. Цьогоріч форум удруге провели онлайн з 1 по 31 липня. Він запропонував 10 словацьких та 5 чеських вечорів у трансляції з синхронним перекладом. Українська програма концептуально орієнтувалася на широке охоплення – жанрове, тематичне та географічне: відкривала фестиваль О. Луцишина, лауреатка Шевченківської премії 2021 – з Техасу, а закривав літературний марафон В. Махно з Нью-Йорка. Загалом було представлено 16 українських авторів. Фестиваль відбувся за фінансування Львівської міської ради в межах Програми «Львів – місто літератури ЮНЕСКО». Традиційно представлення своїх літератур в Україні у межах форуму підтримали Чеський центр у Києві, Посольство Республіки Словаччина в Україні та Літературно-інформаційний центр з Братислави. Трансляції усіх авторських читань доступні на ютуб-каналі фестивалю.

5–7 липня в рамках другого сезону професійної програми «Література на експорт» X Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» в онлайн-форматі було організовано *B2B*-переговори. Загалом проведено 142 перемовини між українськими та іноземними видавництвами з 22-х країн. Найбільше партнерів було з країн Європейського Союзу. Вперше взяли участь представники з Хорватії, Індії, Ірану, Індонезії, Сінгапуру та Малайзії. Основне завдання проєкту – стимулювати переклади українських книжок за кордоном та посилити компетенції українських видавців у продажу прав. Цьогоріч програму «Література на експорт» реалізовано спільно з Програмою ЄС «Дім Європи» та у партнерстві з *Creative Europe* та відділами публічної дипломатії МЗС України.

8 липня в Національному музеї літератури України відбулася презентація поеми знаного азербайджанського поета і мислителя Нізамі Гянджеві «Лейла і Меджнун» у перекладі Л. Первомайського 1947-го року. Видання приурочене до 880-річчя митця і є проєктом Державного центру перекладу Азербайджану. Поема вийшла в українському видавництві «Ярославів Вал». Редактор книги –

письменник, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка Г. Гусейнов. Видання буде безкоштовно передано до українських бібліотек, університетів, літературних і культурних об'єднань. Варто зазначити, що указом президента Ільхама Алієва 2021 рік в Азербайджані проголошено Роком Нізамі Гянджеві.

Українська художниця Н. Ререкіна й автор сценарію Гілберт Бріссен стали призерами XIV Міжнародного конкурсу японських коміксів манга. Їхня спільна робота «Збирач птахів» посіла третє місце на конкурсі серед кількох сотень робіт з 61-ї країни світу. Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Такаші Кура особисто привітав призерів і вручив їм диплом переможців.

За кордоном

Український письменник С. Жадан отримав літературну премію імені Дерек Волкотта *The Derek Walcott Prize for Poetry* за книжку поезії «A new orthography», перекладену на англійську Джоном Геннессі та Остапом Конем. Видання вийшло друком 2020 року і стало п'ятою книгою у серії «Сучасна українська поезія» американського видавництва «Lost Horse Press».

Тимчасом поетична збірка «Антенa» С. Жадана у перекладі Богдана Задури, що торік вийшла у видавництві «Warstwy», претендує на нагороду 61-го Конкурсу Польського товариства книговидавців «Найкрасивіша книжка року 2020». А до довгого списку Центральноєвропейської літературної премії «Ангелус» увійшли три книги українських авторів: «Мій дід танцював краще за всіх» К. Бабкіної (вид-во «Warsztaty Kultury», перекладач Богдан Задура), «Магнетизм» П. Яценка (вид-во «Wydawnictwo Warstwy», перекладач Марцін Гачковський), «Довгі часи» В. Рафеєнка (вид-во «Wydawnictwo KEW», перекладачі Анна Урсуленко та Марцін Гачковський). Організатором і фундатором відзнаки є місто Вроцлав (Польща).

В італійському видавництві «CISU», яке спеціалізується на науковій літературі, вийшла друком книга «Українська етнографія та антропологія. Студії та дослідження з кінця XVIII століття до початку 90-х років XX століття» авторства Тамари Михайляк – доктора філософії, приват-доцента кафедри культурної антропології Неаполітанського університету ім. Федеріко II. Праця є однією з перших та найбільш ґрунтовних наукових робіт з етнічної історії України, традиційно-побутової культури та українського народного мистецтва, виданих італійською мовою на території Італії.

До 150-річчя від народження Лесі Українки та 145-річчя Алоїзи Пашкевич у Видавничому домі «Звезда» побачила світ книга «Акрыленыя родным словам» («Окрилені рідним словом») про дружбу української та білоруської письменниць. Видання вийшло за сприяння першого секретаря Посольства Ук-

раїни в Республіці Білорусь І. Бишняка, організатора проекту, а також Щучинського райвиконкому Гродненської області й керівництва Щучинського району.

3–28 липня тривала літературна резиденція київської поетки та перекладачки Н. Бельченко в Міжнародному будинку письменників та перекладачів у Вентспілсі (Латвія).

Бібліотеки

За кордоном

Баварська державна бібліотека (Мюнхен, Німеччина) придбала для свого фонду Східної Європи друковані видання кропивницьких авторів-істориків та краєзнавців: «Колекціонер Бабанський. Історія одного життя» творчого колективу на чолі з Н. Бабанською, «Битва за Центральну Україну. Військове протистояння між Червоною Армією і вермахтом на Кіровоградщині у січні – березні 1944 року» В. Колечкіна і Б. Шевченка та ін. Книгозбірня, зокрема, володіє численними спеціальними колекціями видань з країн Східної Європи.

Релігія

В Україні

9 липня у Києві відбулася зустріч Всеукраїнської Ради Церков з дипломатами держав G7 – послами і представниками посольств Великої Британії, США, Канади, Італії, Норвегії, Японії та інших країн. Мова йшла про роль Церков і релігійних організацій у розбудові миру та у боротьбі з дезінформацією, зважаючи на триваючу російську агресію проти України.

22 липня у Києві Предстоятель Православної церкви України митрополит Епіфаній зустрівся із Тимчасовим повіреним у справах США в Україні Джорджем Кентом. Сторони обговорили розвиток ПЦУ, міжконфесійні та державно-церковні відносини.

Представники Вселенського Патріарха (Константинопольський Патріархат), Олександрійського Патріархату та Кіпрської церкви співслужили з Предстоятелем Православної церкви України митрополитом Епіфанієм на Божественній літургії з нагоди відзначення 1033-ї річниці Хрещення Русі-України. Захід відбувся 28 липня у Свято-Михайлівському Золотоверхому кафедральному соборі в Києві.

Побратимство

В Україні

На честь 30-ї річниці побратимства у ніч на 30 липня костел Святого Миколая в Києві підсвітили кольорами прапора Торонто. Своєю чергою у Канаді знак міста Торонто перед будівлею міської ради підсвітили у синьо-жовті ко-

льори. Також з нагоди ювілею мери міст В. Кличко та Джон Торі обмінялися вітальними листами.

Конференції, воркшопи В Україні

Завдяки Програмі ЄС «Дім Європи» та Гете-Інституту в Україні з 8 по 14 липня в Херсоні та Олешках проходив воркшоп для творчої молоді від проекту «Zurich 2021: про Поліну Райко мовою коміксу», організатором якого виступив Центр культурного розвитку «Тотем». Під менторством берлінської художниці Марлен Крауз (Німеччина, онлайн) молоді митці з Херсона, Одеси, Миколаєва, Бердянська та Запоріжжя разом працювали над створенням книги коміксів і виставкового проекту, присвячених життю і творчості народної художниці.

За кордоном

З нагоди 150-річчя від народження Лесі Українки Інститут славістики Мюнхенського університету (Німеччина) організував онлайн-дискусію за участі журналістки й літературної критикині Ганни Гнедкової та перекладачки Ірини Спех (невдовзі під егідою Українського вільного університету вийде її переклад драм Лесі Українки на німецьку). Модератором події виступив професор Ульріх Шваер. Захід відбувся 15 липня на *Zoom*-платформі.

Культура і мистецтво для людей з інвалідністю В Україні

14–23 липня діяла українсько-німецька резиденція *Dacha diary*, під час якої в онлайн-форматі було проведено три художні майстерні для митців з синдромом Дауна і без. Резиденцію організували дослідницький центр *Touchdown21* (Бонн), редакція журналу *Ohrenkuss* (Бонн) та майстерні *KAT18* (Кельн) разом з «ательєнормально» (Київ) за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,09. Б/т. Зам. 74. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12